

Petterhústerstate in Stiens

Echt thuisgevoel voor bewoners

Tekst | Karin de Mik

Fotografie | Henk Veenstra

Een fraai vormgegeven en duurzaam gebouw, dat lijkt over te vloeien in de omgeving. Het nieuwe woonzorgcentrum Petterhústerstate in Stiens is in meer opzichten bijzonder. Gangen ontbreken en de bewoners hebben elk een eigen woon-slaapkamer met sanitair.

Aan de voet van een terp en naast een beeldbepalende stelpboerderij, is woonzorgcentrum Petterhústerstate gebouwd. Regiomanager Anjo Ozinga van opdrachtgever WoonFriesland is trots op het gebouw, dat getuigt van een bijzondere ruimtelijke kwaliteit. KAW Architecten uit Groningen ontwierp vier langgerekte woonblokken met elk zes woon-slaapkamers. Gekozen is voor één woonlaag omdat de woonvorm in

het centrum van terpdorp Stiens kwam te staan. De schuin aflopende groene daken lijken over te lopen in het naast gelegen grasveld. Zorggroep Palet huurt Petterhústerstate van WoonFriesland. Het gebouw herbergt 26 bewoners: negentien ouderen met dementie en zeven mensen met een verstandelijke beperking.

De indeling en het zorgconcept van Petterhústerstate zijn bijzonder. Elke bewoner heeft er een eigen woonslaapkamer met douche en toilet. "Dat is onderdeel van de zorgvisie dat elke bewoner zijn eigen plek moet hebben," vertelt Ozinga. Elk van de vier groepen bewoners heeft een eigen herkenbare gezamenlijke woonkamer, met eigen ingang, tuin en serre.

In 2006 stapte WoonFriesland in het project, waar de gemeente Leeuwarderadeel en Palet het jaar daarvoor al met elkaar over in gesprek waren gegaan. Ozinga: "We spraken dezelfde taal als de gemeente en zeiden dat we hun idee konden verwezenlijken. Daar komt bij dat we nogal wat huurders in Stiens hebben, die mogelijk straks klanten worden van Petterhústerstate. Ook dat aspect speelde voor ons een rol. Plus het feit dat we voorzieningen terugbrengen, want er zit ook een zorgsteunpunt in voor het dorp." WoonFriesland investeerde ruim vijf miljoen euro in het project. "Met een onrendabele top van 1,5 miljoen. Dat bedrag investeren we dus in de samenleving," aldus Ozinga. Het gebouw is duurzaam: de woningen wor-

“Aanbellen hoeft niet”

Elke contactpersoon van een bewoner van Petterhústerstate heeft een sleutel van het gebouw. “Hiermee zeggen we: het is ook uw woning,” vertelt regiomanager Roeli Mossel van zorginstelling Palet. “Dat vinden mensen heel prettig. Het geeft hun het gevoel dat ze welkom zijn en participeren in de zorg. Aanbellen hoeft niet.” Bewoners, familieleden, vrijwilligers, medewerkers: vaak zitten ze allemaal in de ruime huiskamer van een van de groepen. De betrokkenheid is groot, vertelt Mossel. “Mensen krijgen ruimte om dingen met hun familielid te doen. Ze gaan wandelen of helpen mee met aardappels schillen. We doen ook een appel op ze. Wij leveren basiszorg, maar u bent ook verantwoordelijk voor het welbevinden van uw familielid.”

In de open keuken van de huiskamer koken Palet-medewerkers zelf. Bewoners zien de warme maaltijden bereid worden. “Dat is heel huiselijk voor ze,” vertelt Roeli Mossel. De bewoners voelen zich veilig in Petterhústerstate. “Ze kunnen zich terugtrekken in hun eigen kamer.” Heel anders dus dan in grote verpleeghuizen waar ze die niet hebben. In Petterhústerstate mochten bewoners hun eigen gordijnen en wandbekleding kiezen. Roeli Mossel: “Formeel moeten wij daarvoor zorgen, maar familie van de bewoners ging vol enthousiasme zelf aan de slag. Een bewoonster heeft bijvoorbeeld gekozen voor een roze muur, omdat ze van die kleur houdt.”

den verwarmd via een warmtepomp en op het dak zitten zonnecollectoren, waardoor de exploitatielasten lager uitvallen. De woningen beschikken over vloerverwarming die per kamer geregeld kan worden.

Wethouder Gellie Visser van Leeuwarderadeel spreekt van een “schitterend complex”. “Doordat het gangmodel is verdwenen, is het oude instellingsgevoel er ook niet meer. Dit gebouw geeft demente mensen een thuisgevoel.” Ook belangrijk vindt ze dat er in Petterhústerstate een wijksteunpunt is gevestigd, waar ouderen terecht kunnen met allerlei zorgvragen. “In Stiens hebben we verzorgingscentrum Skilhiem en een kinderboerderij van Talant, Doniastate. Dit concept sluit er prachtig op aan.”

Ze roemt de samenwerking met WoonFriesland. “Wij vonden elkaar snel, maakten goede afspraken en hielden elkaar daar aan.” Wat meespeelde was dat de gemeente al een goede relatie had met WoonFriesland, verklaart ze desgevraagd. “De verstandhouding is goed. WoonFriesland heeft hier in het centrum van het dorp ongeveer 110 naoorlogse woningen gerenoveerd.” Projectdirecteur Machiel Talsma van Talant is voorzitter van de stuurgroep kleinschalig wonen. Hij prijst de innovatieve houding van WoonFriesland bij realisatie van het idee voor een kleinschalig woonzorgcomplex. “Het was zoeken

naar een balans tussen wat financieel haalbaar en gangbaar was. Het was de eerste keer dat we met WoonFriesland samenwerkten en we kenden elkaars wereld niet. Voorheen werkten we met een andere corporatie die meer thuis is in zorg. Maar we hebben veel van elkaar geleerd en met elkaar gediscussieerd.”

Geen gangen

Gangen ontbreken in het woonzorgcentrum. Vanuit hun kamer stappen de bewoners direct in de gezamenlijke woonkamer. Dit moet de communicatie over en weer bevorderen. Dwaalgangen waar bewoners kunnen rondlopen of zich kunnen afzonderen, bestaan niet meer. “Nieuwe inzichten brachten naar voren dat de opvang van dementerenden in een gezinssituatie het beste is,” legt Talsma uit. Ook bij de inrichting werd rekening gehouden met de achtergrond van de bewoners. Uit recente inzichten werd duidelijk dat demente mensen, die achteruitgaan in leeftijd, onrustig kunnen worden van nieuwe, technische snufjes. Als ze naar de wc gaan en het licht automatisch aangaat, kan dit tot verwarring leiden. “Mensen kunnen dat niet plaatsen,” vertelt Talsma. “Hetzelfde geldt voor de soort wc’s. Hangtoiletten worden afgeraden, omdat de mensen thuis vroeger zwarte wc-brillen hadden. Die herkennen ze beter.”